

พระราชทานพรปีใหม่
พ.ศ. ๒๕๖๓

กึกก่า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระราชินีสุทิดา
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสอำนวยการ แก่พสกนิกรไทยในโอกาสขึ้นปีใหม่ พ.ศ. 2563 โดยขอให้ มีกำลังกาย กำลังใจ และสุขภาพที่แข็งแรง สติปัญญาอ่อนใส มีศรัทธาและความสำนึกในการประพฤติและดำรงตนใน กรอบของความดีงาม ถูกต้อง และพอเหมาะพอควร มุ่งมั่นที่ จะร่วมสร้างประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติและส่วนรวม.

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

ปีที่ 22 ฉบับเดือน มกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2563

จดหมายแทน

ปี 62 สภาฯ เดินหน้า เฝ้าระวัง-พัฒนา-สร้างเครือข่าย

สรุปงานปี 62 สภาการหนังสือพิมพ์ฯ ยึดมั่นตามวัตถุประสงค์ เดินหน้างานเฝ้าระวังด้านจริยธรรม พัฒนาสื่อ และสร้างเครือข่าย ความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เผยตลอดปีออกหนังสือ เดือนสื่อทั้งหนังสือพิมพ์ และสื่อออนไลน์เสนอข่าวละเมิดจริยธรรม หลายฉบับ

ในรอบปี 2562 สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ยังคงเดินหน้า ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ คือ การส่งเสริม ผู้ประกอบวิชาชีพให้มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามหลักจริยธรรม แห่งวิชาชีพ การส่งเสริมเสรีภาพ สนับสนุนสิทธิการรับรู้ข่าวสารการแสดง ความคิดเห็นของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมและพัฒนาการ ประกอบวิชาชีพในกิจการหนังสือพิมพ์

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกำกับดูแลกันเองทาง (อ่านต่อหน้า 10)

ผู้แทนสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาสื่อมวลชนเมียนมา สภาสื่อมวลชน อินโดนีเซีย สภาสื่อมวลชนติมอร์เลสเต ร่วมประชุมใหญ่ครั้งแรก (Inaugural General Assembly) ที่เกาะบาหลี่ อินโดนีเซีย เพื่อพิจารณาร่างธรรมนูญ ของเครือข่ายสภาสื่อมวลชนแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เมื่อวันที่ 4 ธ.ค. 62

สภาฯ เยือนเมียนมา โครงการแลกเปลี่ยนสื่อ

สภาการฯ ยกคณะเดินทางเยือนเมียนมา ตามคำเชิญของสภาสื่อมวลชนเมียนมา ร่วมร่วมประชุมและเยี่ยมชมองค์กรสื่อ ต่างๆ ตามบันทึกความเข้าใจที่ได้ลงนามร่วมกัน ไว้ ตามโครงการแลกเปลี่ยน สภาสื่อมวลชน เมียนมา-สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ 2019

สภาสื่อมวลชนเมียนมา (Myanmar Press Council) เป็นเจ้าภาพเชิญสภาการหนังสือพิมพ์ แห่งชาติ เข้าร่วมประชุมและเยี่ยมชมองค์กรสื่อ ต่างๆ ตามบันทึกความเข้าใจที่ได้ลงนามร่วมกัน ไว้ตามโครงการแลกเปลี่ยน (อ่านต่อหน้า 11)

อคติเร่งรีบบั่นยอดวิว ต้นเหตุผลิตซ้ำข่าวรุนแรง

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ร่วมกับภาคีเครือข่าย จัดเสวนามีเดียฟอรัม ครั้งที่ 10 ในหัวข้อ "จริยธรรม การสื่อสารออนไลน์เพื่อลดการผลิตซ้ำความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม" เมื่อวันที่ 19 ธ.ค. 62

สภาการหนังสือพิมพ์ฯ ออกแนวปฏิบัติ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ วางกรอบการทำงาน พร้อมจัดเสวนาลดการผลิตซ้ำความรุนแรงใน สื่อออนไลน์ เชื้อต้นเหตุมาจาก อคติ ความเร่งรีบ และหวังรายได้ผ่านยอดวิว แนะนำสร้างความ เข้าใจของสังคมร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริง

สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่ง ประเทศไทย, สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ, วิทยาลัยนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยรังสิต และ Center for Humanitarian (อ่านต่อหน้า 10)

จดหมายเหตุ

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

ปีที่ 22 ฉบับเดือน มกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2563

เจ้าของ

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

คณะกรรมการบริหาร ชุดที่ 9

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธาน
นางสาวนาตยา เชษฐโชติธรส รองประธานคนที่ 1
นายวีรศักดิ์ ไซตวานิช รองประธานคนที่ 2
นายชาย ปถะคามินทร์ เลขานุการ
นางสาวนิภาวรรณ แก้วรากมุกข์ รองเลขานุการคนที่ 1
นายภูวสิทธิ์ สุขใส รองเลขานุการคนที่ 2
นางสาวชุติมณฑน์ ศรีข้า เภรัณยูภิก

กรรมการ

นายสวิชัย บำรุงสุข ประเภทที่ 1
นายตุลย์ ศิริกุลพิพัฒน์ ประเภทที่ 1
นายผดุงศักดิ์ ลิมเจริญ ประเภทที่ 1
นายบากบั่น บุญเลิศ ประเภทที่ 1
นายชายชาติตรี ลิมจรรุญ ประเภทที่ 1
นายบรรหาร บุญเขต ประเภทที่ 2
นายศักดิ์สิทธิ์ วิบูลศิลป์โสภณ ประเภทที่ 2
นางม่อนพรรณ จงยศียง ประเภทที่ 2

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร. มานะ ตรีวิทยาวัฒน์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการสื่อสารมวลชน

นายวิฑิต ลินุตพงษ์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการ

นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

นายสมชาย หอมลออ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชน

นางสาวบุญรัตน์ อภิชาติไตรสรณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีอาวุโสและประสบการณ์สูงด้านหนังสือพิมพ์

นายไพสันติ พรหมน้อย

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีอาวุโสและประสบการณ์สูงด้านหนังสือพิมพ์

บรรณาธิการ

นายบุตรดา ศรีเลิศชัย

พิมพ์ที่

พิมพ์ที่บรรณาธิการพิมพ์

สภาการหนังสือพิมพ์ #2020

ปี 2563 นอกจากจะเป็นปีที่หลายฝ่าย (ยกเว้นฝ่ายรัฐบาล) เชื่อกันว่า สถานการณ์เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยจะอยู่ในภาวะถดถอยอย่างต่อเนื่อง ขณะที่สถานการณ์ทางการเมืองน่าจะร้อนแรงมากขึ้น

ส่วนสถานการณ์ของสื่อมวลชนก็อยู่ในภาวะที่ถดถอยเช่นกัน โดยเฉพาะสื่อหนังสือพิมพ์ในปี 2562 ที่ผ่านมา มีหนังสือพิมพ์รายวันระดับชาติปิดตัวลงถึง 2 ฉบับได้แก่ หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์และหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น

สถานีโทรทัศน์ภาคธุรกิจที่เคยมีถึง 24 ช่อง ปัจจุบันลดลงเหลือ 15 ช่อง ส่งผลให้มีบุคลากรในอุตสาหกรรมสื่อต้องออกจากงานเดิม ซึ่งแม้ว่าจะได้รับเงินชดเชยตามกฎหมาย แต่ก็ไม่สามารถเยียวยาได้ในระยะยาว

สื่อดั้งเดิมต่างๆ ที่ปิดตัวลง ต่างมุ่งไปที่การนำเสนอเนื้อหาออนไลน์ซึ่งแม้งบประมาณโฆษณาจะไหลจากสื่อดั้งเดิมไปสู่สื่อดิจิทัล แต่เม็ดเงินที่เจมาที่สื่อออนไลน์ที่นำเสนอข่าวสารอยู่ในสัดส่วนที่น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ไปลงใน Social Media ที่เป็น Global Platforms และ Influencers หรือผู้ทรงอิทธิพลในโลกออนไลน์

เมื่อสื่อต่างๆ ประสบปัญหาในเชิงธุรกิจ ทางหนึ่งที่จะสร้างรายได้ให้มากขึ้นเพื่อให้สามารถอยู่รอดได้ก็คือ การนำเสนอข่าวที่ดึงดูดผู้ดูผู้ชมให้มากขึ้น ซึ่งชาวพวกนี้ มักเป็นชาวที่มีความเสี่ยงต่อการละเมิดจริยธรรม

ดังนั้น 1 ในงานที่สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้ทำในปีที่ผ่านมาคือ การพูดคุยหาแนวทางพัฒนาธุรกิจหนังสือพิมพ์ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งจะมีการพูดคุยต่อเนื่องในปีนั้น จากนั้น จะมีการศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์การพูดคุยออกมาเป็นข้อเสนอในเชิงรูปธรรมที่ช่วยให้ธุรกิจหนังสือพิมพ์ (รวมทั้งหนังสือพิมพ์ออนไลน์) สามารถอยู่ได้ในภาวะปัจจุบัน

ในด้านการทำงานเชิงรุกที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลสมาชิกในด้านจริยธรรม กลไกของคณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคในคณะกรรมการจริยธรรมยังคงทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเรื่องการหยิบยกประเด็นปัญหาทางจริยธรรมจากการนำเสนอข่าวของสมาชิกมาพิจารณาและนำเข้าสู่กระบวนการร้องเรียนตามกลไกของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ

อย่างไรก็ตาม กลไกการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนภายในองค์กรหรือ Ombudsman ที่ริเริ่มมาเมื่อ 2 - 3 ปีที่ผ่านมา จะต้องได้รับการพัฒนาและกระตุ้นให้เกิดผลในเชิงรูปธรรมมากขึ้น แต่ทั้งนี้ ต้องได้รับความร่วมมือจากสมาชิกด้วย

นอกจากนี้ การทำงานเชิงรุกในอีกรูปแบบหนึ่งคือ การศึกษาและออกแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เป็นการทำงานเชิงป้องกัน เช่น แนวปฏิบัติในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชนก็ยังคงทำกันอย่างต่อเนื่อง

ขณะที่งานด้านต่างประเทศที่สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับสภาสื่อมวลชนในอินโดนีเซีย เมียนมา และติมอร์เลสเต ซึ่งนำไปสู่การก่อตั้ง “เครือข่ายสภาสื่อมวลชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” หรือ SEA-PC-Net ก็เป็นอีกงานหนึ่งที่จะต้องสานต่อความร่วมมือกันต่อไป

ทั้งหมดนี้ เป็นเพียงบางส่วนของงานที่สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติทำในปีที่ผ่านมา และพยายามจะสานต่อไปให้เกิดความต่อเนื่องและเกิดผลในทางรูปธรรม เพื่อส่งเสริมให้กลไกการกำกับดูแลกันเองในด้านจริยธรรมของสื่อหนังสือพิมพ์เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด...

จัดทำโดย

คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์

นายสวิชัย บำรุงสุข ประธาน, นายบุตรดา ศรีเลิศชัย รองประธาน, คณะอนุกรรมการ น.ส.รัชฎา ปสันตา, นายจิระพงศ์ เต็มเปี่ยม, นายณรงค์ สุทธิรักษ, นายสมนึก จันทร์เจิด, ว่าที่ ร.ต.กานต์ เหมสมิติ, นายวิฑิตชัย อัญญาวัชร, น.ส.ชุติมณฑน์ ศรีข้า

สถานที่ติดต่อ

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ 538/1 ถ.สามเสน แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร.02-668 9900 แฟกซ์. 02-243 5697
E-mail. info@presscouncil.or.th Website. www.presscouncil.or.th Facebook. www.facebook.com/presscouncil.npct

วารสารศาสตร์-สื่อไทย ถึงเวลา DISRUPTION ทุกมิติ

รวบรวมโดย คณะทำงานจดหมายเหตุ

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ร่วมกับสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สถาบันอิศรา และองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) จัดสัมมนายุทธศาสตร์เพื่ออนาคตวารสารศาสตร์ : นวัตกรรมเปลี่ยนโลก ครั้งที่15 ภายใต้แนวคิด “นวัตกรรมเปลี่ยนโลก” ที่สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2562

สัมมนาฯ เป็นอีกหนึ่งเวทีของวิชาชีพสื่อที่จัดขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ซึ่งกันและกัน ก่อนเกิดการปรับตัวและรู้เท่าทันสื่อ และก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านวารสารศาสตร์ในอนาคต เริ่มต้นด้วยปาฐกถาพิเศษ โดยศาสตราจารย์ ดร.สุชัยวีร์ สุวรรณสวัสดิ์ อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เจ้าของฉายา Mr.Disruptor มาถ่ายทอดแนวคิด พร้อมกรณีศึกษา “นวัตกรรมเปลี่ยนโลก” นั้นมีผลต่ออุตสาหกรรมสื่ออย่างไรบ้าง ใครได้รับผลกระทบ ใครจะต้องปรับตัว ให้สอดคล้องต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล ไปจนถึงการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมในรูปแบบดิจิทัลอีโคโนมี มากกว่าการปรับตัวคนทำงานด้านสื่อ กลุ่มธุรกิจสื่อ เพื่อให้อุตสาหกรรมสื่อและสื่อสารมวลชนไทย ก้าวข้ามจุดรอยต่อ การเปลี่ยนแปลง และมีความอยู่รอดในมิติเศรษฐกิจได้ มากกว่าการเปลี่ยนแปลงวิธีการนำเสนอเนื้อหาให้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ชม ผู้ฟังที่มีพฤติกรรมเสพสื่อแตกต่างไปจากเดิม

ภาพรวมเนื้อหาที่ ดร.สุชัยวีร์ ที่นำมาถ่ายทอดตลอดช่วงปาฐกถา ดร.เอกพล เตียรถาวร อาจารย์ประจำคณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จัดทำหน้าที่สรุปเนื้อหาสัมมนาฯ การบรรยายไว้ดังนี้

1. ยุคนี้ถ้าไม่ปรับตัว “คำว่าแพ้ยังน้อยไป” เช่นที่บริษัทยักษ์ใหญ่ในอดีตอย่าง โกดัก โนเกีย โมโต ที่ไม่ได้ทำอะไรผิดแต่แค่ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนเข้าไปก็ล้มได้
2. เทคโนโลยีการสื่อสารทำให้ทุกคนเข้าถึงเนื้อหาที่ต้องการได้ทุกที่ทุกเวลา AI กำลังจะเข้ามาแทนมนุษย์ (แต่จะเร็วหรือช้า) ปัญหาสำคัญของไทยคือ เทคโนโลยีส่วนใหญ่ยังเป็นของต่างชาติ
3. เราจำเป็นต้องกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง

แบบหักศอก หมายความว่า “ค่อยเป็นค่อยไป” ออกจากพจนานุกรม

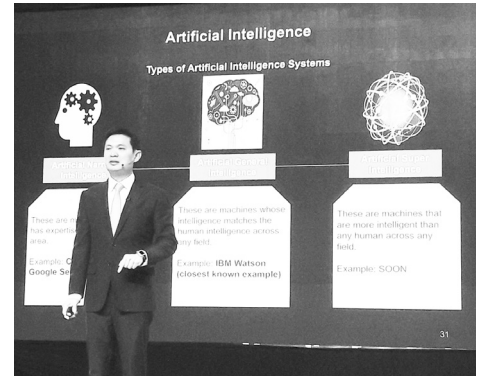
4. ถ้าเรายังไม่เก่งพออาจเริ่มจากการจับมือกับคนที่เก่งกว่า ส่งเสริมการร่วมมือกันข้ามสาขาวิชา ศาสตร์-ศิลป์ต้องทำงานร่วมกัน คนทำสื่อต้องเรียนคณิต + วิทยาศาสตร์

5. เราต้องตั้งเป้าเป็นผู้สร้างนวัตกรรมด้วย ไม่ใช่แค่ผู้ใช้ โดยสื่อมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยเปลี่ยนความคิดคนได้ ทำให้คนไทยปรับตัวได้ดีขึ้น

“เข้าใจคนทำงานด้านสื่อว่าตอนนี้ต้องทำงานมาก อาจจะไม่ค่อยมีเวลาในการพัฒนาเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ดังนั้น ตอนนี้ มีหลักสูตรสำเร็จรูป หรือมีนวัตกรรมสำเร็จรูปที่จะมาช่วยพัฒนาองค์กร บุคลากรควรนำมาใช้เพื่อพัฒนาองค์กรสื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรม และต้องเริ่มตั้งแต่ผู้นำองค์กรในการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านความรู้ เทคโนโลยี และจัดอบรมด้านการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ๆ ที่จะมาเข้ามาช่วยในการพัฒนาคน พัฒนางาน และถ้า Reskill และ Upskill แล้วไม่ได้ทักษะตามที่ต้องการ บางครั้งก็ต้องทำการทดสอบระดับทักษะตนเอง บางทีก็ต้องเอาของเก่าทิ้งหมดและเอาของใหม่เติมเข้าไป อย่างไรก็ตาม ผมเชื่อว่าสื่อไทยเก่งในการทำงานการย่อยข้อมูล การตีความ แต่แพชชั่นในการเปลี่ยนแปลงประเทศ การนำนวัตกรรมมาใช้ยังคงค่อนข้างน้อย ส่วนหนึ่งจะโทษสื่อเพียงอย่างเดียวไม่ได้ เข้าใจว่าพฤติกรรมการเสพสื่อของผู้บริโภคก็มีความสำคัญ การยกระดับคุณภาพของนักวารสารศาสตร์ทุกฝ่ายต้องร่วมกัน โดยเฉพาะคนในองค์กรสื่อที่ต้องปรับตัวในการสร้างคน” ศ.ดร.สุชัยวีร์ กล่าว

หลังจากจบปาฐกถา ได้จัดเวทีกรณีศึกษาจากกลุ่มนักพัฒนาสื่อใหม่ โดยมี “ธนิตรา เรืองเดช” Ceo & Co-founder Punch Up กรณีปลาทุ “รังสรรค์ พรหมประสิทธิ์” ประธานกรรมการบริหารบริษัท คิวคิว (ประเทศไทย) จำกัด และ “ธีระ กนกกาญจนรัตน์” ผู้ร่วมก่อตั้งและ CEO บริษัท Arincare เป็นวิทยากรบรรยาย และเนื้อหาดังกล่าวยุบรวมได้ดังนี้

1. Innovation คือ การมองเห็นโอกาส จากความเชื่อมโยงของสิ่งต่างๆ และนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์
2. Tech จะเป็น Innovation ต้องมีคนนำมาปรับให้ใช้ได้จริง และเมื่อ Innovation แพร่กระจายไปทั่วจะเป็น Evolution

3. Start Up มักจะเริ่มต้นธุรกิจด้วยแนวคิดที่อยากจะแก้ไขปัญหาอะไรซักอย่าง

4. ไม่ว่าจะทำอะไรเราต้องรู้จักกลุ่มเป้าหมายของตัวเอง หา Pain Point ของกลุ่มเป้าหมายให้เจอ ต้องสื่อสารให้กลุ่มเป้าหมายรู้สึกว่าใกล้ตัว ต้องปรับให้เข้ากับชีวิตคน

5. การนำ Innovation มาใช้ในแวดวงสื่อสามารถทำได้ทั้งในด้านการรวบรวมการ รายงาน Data Journalism (Data+Story+Design) หรือมิติด้านผลิตภัณฑ์อย่าง Interactive Visualization / Scrollytelling / News App และปิดท้ายเสวนานวัตกรรมเปลี่ยนโลกวารสารศาสตร์ โดยมี ดร.ชัย วุฒิวิวัฒน์ชัย ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ NECTEC ในการพัฒนาระบบ Nectec AI สุทธิชัย ญุ่นอ่านชาวรูปแบบใหม่ ดร.พิเชษฐ ฤกษ์ปรีชา ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (CEO) LINE Thailand กับแพลตฟอร์ม LINE ตรวจข่าวปลอม และนายจิตติพงษ์ เหลืองอรุณเลิศ Co-Founder บุญมีแล็บ ในการนำเสนอข่าวข้อมูลเชิงลึก (Data Journalism) และการสร้าง AI พัฒนาระบบล่ามภาษามือ ระบบแชทบอทในการบริหารจัดการตอบคำถาม

จากข้อมูลการถ่ายทอดเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละส่วน ที่เข้าร่วมร่วมแลกเปลี่ยนกับนักหนังสือพิมพ์ คนอาชีพสื่อ ผ่านเวทีสัมมนายุทธศาสตร์ฯ ครั้งนี้นับเป็นอีกหนึ่งเวทีของคนสื่อ วิชาชีพสื่อ นักวิชาการนิเทศศาสตร์ นักวิชาการในสาขาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม และเทคโนโลยี ไปจนถึงนักพัฒนาเนื้อหาและเทคโนโลยีดิจิทัล ได้มาร่วมแลกเปลี่ยนพร้อมถ่ายทอดกรณีศึกษาในหลากหลายมุมมอง เพื่อให้อุตสาหกรรมสื่อไทยนั้นปรับแนวคิด ยุกระดับทักษะ ให้ก้าวข้ามรอยต่อการเปลี่ยนแปลงยุค และพฤติกรรมของสังคม กลุ่มผู้รับเนื้อหาในการเลือกรับสื่อ ยุค DISRUPTION ในทุกมิติสังคมและกระแสโลกได้ ■

■...ผ่านไปแล้วย่างขึ้นมั่นกับ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ หลังจากที่ยกคณะไปเยือนกรุงเนปิดอว์ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เมื่อช่วง 17 - 21 พ.ย. 2562 ตามคำเชิญ ของท่าน “U Ohn Kyaing” ประธานสภาสื่อมวลชนเมียนมา (Myanmar Press Council) เพื่อร่วมประชุมและเยี่ยมชมองค์กรสื่อต่างๆ ตามบันทึกความเข้าใจที่ได้ลงนามร่วมกันไว้ ตามโครงการแลกเปลี่ยน สภาสื่อมวลชนเมียนมา - สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ 2019 สิ่งที่ได้รับรู้ ก็คือสถานการณ์ปัจจุบันของวงการสื่อสิ่งพิมพ์เมียนมายังขาดแคลนเรื่องเทคโนโลยี และเงินทุนในการพัฒนาเทคโนโลยีการพิมพ์ ขณะที่สื่อสิ่งพิมพ์ไทย กลับต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด เอวัง ■

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พร้อมคณะ เข้าเยี่ยมคารวะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะผู้บริหารกระทรวงข่าวสารเมียนมา นำโดย H.E. U Aung Hla Tun รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงข่าวสารเมียนมา ณ กรุงเนปิดอว์ ในโอกาสที่คณะสภาการฯ เดินทางเยือนเมียนมาอย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ 17-21 พ.ย. 2562

....สถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงของสังคมไทย ปี พ.ศ. 2563 ก็คือ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่แพร่หลาย ขยายวงกว้างออกไป จนยากจะควบคุม จนทำให้เกิดปรากฏการณ์ “ข่าวลวง-ข่าวปลอม” ระบาด ขาดการตรวจสอบ กลายเป็นโจทย์ใหม่ของการปฏิรูประบบสื่อคดีดิจิทัล กับบทเรียนสื่อภาคพลเมือง ■...สังคมออนไลน์มีศักยภาพในการเผยแพร่ข้อมูลต่อได้อย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว จนขาดการถ่วงถ่วงจากผู้ใช้สังคมออนไลน์ ทำให้เกิดข้อมูลที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อน เกิดการปล่อยข่าวปลอม นำไปสู่ความเข้าใจผิด ความแตกแยกในสังคม ■...มีการนำเสนอข่าวในลักษณะ ผลิตซ้ำความรุนแรงในสื่อออนไลน์ จากความมี อดติ ความ

นางมุสดี คีตวรนาฏ ประธานชมรมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์อาวุโสฯ นำสมาชิกสื่อมวลชนอาวุโสที่คนศึกษาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเมืองโบราณ จ. สมุทรปราการ มีนาย**สุวัฒน์ สุขสัมฤทธิ์** ผจก.ฝ่ายสื่อสารองค์กร บมจ.วิริยะประกันภัยและคณะให้การต้อนรับ

เร่งรีบ และหวังรายได้ผ่านยอดวิว จนไปซ้ำเติมเหยื่อในคดีต่างๆ อย่างจงใจ ขาดสามัญสำนึกเป็นโจทย์ใหญ่ที่สภาการหนังสือพิมพ์ฯ ต้องรีบเข้าไปแก้ไข ■...กิจกรรม เชิงทัศนศึกษาที่นำสนับสนุนให้มีต่อไปตามเสียงเรียกร้องของบรรดานักข่าวอาวุโส หลังจากพี่ใหญ่ “**มุสดี คีตวรนาฏ**” ในฐานะประธานชมรมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์อาวุโส สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย พร้อมด้วย “**ชมพล แก้วแจ่ม**” อุปนายกฝ่ายสมาชิกสัมพันธ์ สมาคมฯ นำคณะสื่อมวลชนอาวุโสเกือบ 40 คน เข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ โดยมี “**สุวัฒน์ สุขสัมฤทธิ์**” ผู้จัดการฝ่ายสื่อสารองค์กร บมจ.วิริยะประกันภัยและทีมงานให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นดุจดุจดิมิตร พี่น้ำฟ้าใหม่ ไปกันอีกนะครับ ชวด ชวด ■...ส่งท้ายปีเก่า 2562 กับภารกิจที่ล้นมือ “**ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี**” ประธานสภาการหนังสือพิมพ์ฯ นำคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อสภาการหนังสือพิมพ์ฯ เข้าพบ “**สมชาย มิเสน**” ประธานเจ้าหน้าที่บริหารฯ พร้อมผู้บริหารเครือเนชั่น กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) เพื่อพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเสนอแนวทางการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ โดยความร่วมมือระหว่างองค์กรสื่อและองค์กรสมาชิก ■...หลังจากนั้นเดินสายนำคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อสภาการหนังสือพิมพ์ฯ เข้าพบผู้บริหาร บริษัทสยามสปอร์ตซินดิเคทฯ ซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ นำโดย “**วิไลภรณ์ ไหลทอง**” ประธานกรรมการบริหาร ร่วมพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเสนอแนวทางการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เช่นเดียวกัน ได้มุมมองที่น่าโน้มน้าวใจหลายประการ ■...ก่อนหน้านี “**ชัยวัฒน์ วิจิษฐ์วัฒนะ**” นายกสมาคมผู้สื่อข่าวไทย-จีน และเพื่อนสื่อมวลชนจากไทยอาทิ “**ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี**” ประธานสภาการหนังสือพิมพ์ฯ จากไทยรัฐ และ “**โสภณ องค์การณ**” จากกลุ่ม

ผู้จัดการ ฯลฯ เข้าร่วมประชุม 10th 10+3 Media Cooperation Forum ณ โรงแรมแชงกรีลา นครเจนีวา ที่จัดโดย นสพ.พีเพิลเดลี (People's Daily) ประเทศจีน ■...การประชุมนี้จัดขึ้นเป็นปีที่ 10 ในหัวข้อ “**จีนที่เปิดกว้าง ร่วมสร้างความสำเร็จรุ่งเรืองของเอเชีย**” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านความร่วมมือสื่อ ระหว่างสื่อจีนและสื่อในกลุ่มอาเซียน โดยนักวิชาชีพสื่อและนักวิชาการด้านต่างๆ ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อโอกาสความร่วมมือภายใต้กรอบนโยบาย OBOR และการสร้างประชาคมอาเซียน สูดยอดครบถ้วน ■...ส่งท้ายปีเก่า 2562 อีกที “**มงคล บางประภา**” นายกสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์ฯ คนเก่ง เป็นหัวหน้าคณะสื่อมวลชนไทย ไปเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามโครงการแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์สื่อมวลชนไทย-ลาว โดยมี “**ดร.เวียงทอง จันทิวง**” ผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจการค้า ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น หนังสือพิมพ์เศรษฐกิจการค้า (เสดตะกิดกานคำ) เป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่มียอดการผลิต 5,000 เล่ม ต่อวัน เป็นหนังสือพิมพ์ธุรกิจเอกชนที่ได้สัมปทานจากภาครัฐและมีเว็บไซต์คือ www.laodaily.com.la ■...อนิจจัง วัตสังขาร...ขอแสดงความอาลัยอย่างสุดซึ้งกับการจากไปของ **คุณแม่แสงอรุณ ภมรนิยม** มารดาของ “**ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี**” ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ฌาปนกิจที่วัดจุฬาภิธรรมสภาราววิหาร อ.เกาะสีชัง จ.ชลบุรี เมื่อวันที่ 6 ม.ค. 2563 ■...ท้ายสุด **สวิชัย บำรุงสุข** ประธานคณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ร่วมเป็นเจ้าภาพงานสวดพระอภิธรรมคุณแม่แสงอรุณ ภมรนิยม มารดานายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ โดยมีนางสาว**นาดยา เชษฐโชติรส** รองประธานสภาการหนังสือพิมพ์ฯ และคณะ ไปร่วมงาน ณ วัดจุฬาภิธรรมสภาราววิหาร อ.เกาะสีชัง จ.ชลบุรี เมื่อวันที่ 3 ม.ค. 2563

สภาการฯ นำคณะอนุฯ ประชุมสัญจรที่กาญจนบุรี 22 - 23 ม.ค. 63 ประธานฯ **ชวรงค์** เข้าประชุมด้วย ■... พบกันใหม่ฉบับหน้าครับ ■

ใจถึงใจ

ดาทำกระดาน

นายชาย ปละคามินทร์ เลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และ นายสวิชัย บำรุงสุข กรรมการ – ประธานคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์ มอบกระเช้าแสดงความยินดีครบรอบ 23 ปี นสพ. ไทยโพสต์ โดยมีนายโรจน์ งามแมน ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท สารสู่อากาศ จำกัด เป็นผู้รับมอบ เมื่อวันที่ 21 ต.ค. 2562

นายสวิชัย บำรุงสุข กรรมการ – ประธานคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และนายสมนึก จันทร์เจิดอนุกรรมการฯ มอบกระเช้าแสดงความยินดีครบรอบ 20 ปี นสพ.โลกวันนี้ โดยมีนายธงชัย เปี่ยมปิติรักษ์ กรรมการบริษัท โลกวันนี้ จำกัด รับมอบเมื่อวันที่ 1 พ.ย. 2562

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และ นายสวิชัย บำรุงสุข กรรมการ – ประธานคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์ มอบกระเช้าแสดงความยินดีครบรอบ 11 ปี นสพ. ผู้จัดการรายวัน 360° โดยมีนายสุวิษฐา เพียรราษฎร์ บรรณาธิการบริหาร เป็นผู้รับมอบ เมื่อวันที่ 7 พ.ย. 2562

นายสวิชัย บำรุงสุข กรรมการ – ประธานคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และนายสมนึก จันทร์เจิดอนุกรรมการฯ มอบกระเช้าแสดงความยินดีครบรอบ 25 ปี นสพ. สยามธุรกิจ โดยมีนางวัชรภรณ์ เวชกุล รองประธานกรรมการบริหาร เป็นผู้รับมอบ เมื่อวันที่ 19 ธ.ค. 2562

นางสาวนตยา เชษฐโชติรส รองประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พร้อมคณะ มอบกระเช้าแสดงความยินดี เนื่องในโอกาส ครบรอบ 100 ปี “วันกำเนิด วัชรพล” ประจำปี 2562 โดยมีนายสราวุธ วัชรพล บรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นผู้รับมอบ เมื่อวันที่ 27 ธ.ค. 2562

นายสวิชัย บำรุงสุข กรรมการ-ประธานคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ มอบกระเช้าแสดงความยินดี ครบรอบ 70 ปี หนังสือพิมพ์ชิงเรียนเยอะเป๋า โดยมีนางหยิ่นเจียว ก้าว ประธานกรรมการบริหาร บริษัท ชิงเรียนเยอะเป๋า จำกัด รับมอบ ณ ห้องแกรนด์บอลรูม โรงแรมเซาท์ริทส์ เมื่อวันที่ 11 ม.ค. 2563

มองอนาคตสื่อกับจริยธรรม

วีรศักดิ์ ไซตวานิช

ประธานกรรมการจริยธรรม สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

มองอนาคตสื่อกับจริยธรรม เมื่อพูดถึงประโยชน์ ก็ต้องมองย้อนกลับไปในอดีตว่าวิชาชีพสื่อ โดยเฉพาะวิชาชีพหนังสือพิมพ์นั้นได้เกิดเหตุการณ์สำคัญอะไรขึ้น เริ่มในปี 2540 คณะผู้บริหารกิจการหนังสือพิมพ์ประกอบด้วยเจ้าของบรรณาธิการ หัวหน้ากองบรรณาธิการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์และสมาชิกสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยได้จัดประชุมกันเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 ณ ศูนย์ประชุมสิริกิติ์ แล้วลงนามร่วมกันสถาปนาสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติขึ้น แล้วจัดทำธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เรียกว่า “ธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2540” (มีการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1 พ.ศ. 2546 ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2548 และครั้งที่ 3 พ.ศ. 2559) ต่อมาสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้ออกข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2541 ซึ่งใช้บังคับถึงปี พ.ศ. 2559 คณะกรรมการฯ จึงมีมติให้ยกเลิกและให้ใช้ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2559 แทนจนถึงปัจจุบัน ตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมฯฯ ดังกล่าวในหมวด 2 หลักจริยธรรมทั่วไปได้วางกรอบไว้ 4 เรื่อง คือ 1) ความถูกต้อง และข้อเท็จจริง 2) ประโยชน์สาธารณะ 3) ความสมดุลและเป็นธรรม และ 4) การเคารพสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และในปีเดียวกันสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติยังได้ออกข้อบังคับสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติว่าด้วยการพิจารณาเรื่องร้องเรียนด้านจริยธรรมแห่งวิชาชีพภายในองค์การสมาชิก พ.ศ. 2559 เพื่อให้การกำกับดูแลกันเองขององค์กรสมาชิกเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แม้ว่าสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติจะได้ออกข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2559 และข้อบังคับสภาการหนังสือพิมพ์แห่งวิชาชีพภายในองค์การสมาชิกรวมการ พ.ศ. 2559 แล้วแต่องค์กรวิชาชีพสื่อ 5 องค์กร อันได้แก่ 1) สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ 2) สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย 3) สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งชาติ 4) สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย 5) สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ยังได้ร่วมกันลงนามออกแนวปฏิบัติการได้มาและการนำเสนอข่าวและภาพข่าวของสื่อมวลชน โดยไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ตกเป็นข่าว ในช่วงปี 2559-2561 สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้ออกประกาศแนวปฏิบัติในการนำเสนอ

ข่าวในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อบังคับสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติว่าด้วยการพิจารณาเรื่องร้องเรียนด้านจริยธรรมแห่งวิชาชีพภายในองค์การสมาชิกร พ.ศ. 2559
2. ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2559
3. ข้อบังคับสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติว่าด้วย วิธีการพิจารณาเรื่องร้องเรียน พ.ศ. 2559
4. แนวปฏิบัติการได้มาและการนำเสนอข่าวและภาพข่าวของสื่อมวลชน โดยไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ตกเป็นข่าว
5. ข้อบังคับสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติว่าด้วย วิธีการได้มาซึ่งคณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2560
6. ข้อบังคับสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติว่าด้วยการเป็นสมาชิก พ.ศ. 2560
7. แนวปฏิบัติสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเรื่อง การนำเสนอข่าวและภาพข่าว กพ.ศ. 2560
8. แนวปฏิบัติสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเรื่อง การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2560
9. แนวปฏิบัติสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเรื่อง การป้องกันการรับอามิสสินจ้างและการขัดกันของผลประโยชน์
10. แนวปฏิบัติสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเรื่อง การเสนอข่าวและภาพข่าวเกี่ยวกับผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ พ.ศ. 2560
11. แนวปฏิบัติสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเรื่อง การเสนอข่าวและภาพข่าวเกี่ยวกับชาติพันธุ์ ศาสนา และสถานะทางเพศ พ.ศ. 2560

เนื่องด้วยในสถานการณ์ปัจจุบันสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ได้เข้าไปใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ สื่อมวลชนจึงควรทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการตรวจสอบ คัดกรอง

และให้คำอธิบายต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2562 ประธานสภาหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้ลงนามประกาศสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติที่ 1/2562 เรื่อง การประกาศใช้แนวปฏิบัติสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ เรื่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชน พ.ศ. 2562 ซึ่งจะเป็นเครื่องมือควบคุมปัญหากรณีข่าวลวง ข่าวปลอม (เฟคนิวส์) ซึ่งเป็นภัยต่อจริยธรรมของสื่อเป็นอย่างดี

ปัจจุบันองค์กรวิชาชีพสื่อต่างตระหนักถึงจริยธรรมในการทำหน้าที่ของสื่อที่พึงมีต่อสังคมต่อสาธารณะ และต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เมื่อมีข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมและแนวปฏิบัติการนำเสนอข่าวในด้านต่าง ๆ รวมทั้งสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งต่างมุ่งเน้นในเรื่องจริยธรรมของการนำเสนอข่าว ทำให้สื่อส่วนใหญ่เริ่มต้นตัวในการนำเสนอข่าวในเชิงสร้างสรรค์และอยู่ภายใต้กรอบจริยธรรมมากยิ่งขึ้น เห็นได้ว่าในอนาคตการทำหน้าที่สื่อจะคำนึงถึงข้อกำหนดและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นมากกว่าการมุ่งเน้นแต่ในเชิงธุรกิจมากขึ้น แต่ทั้งนี้ ผู้บริโภคก็ต้องตระหนักในการเปลี่ยนนิสัยและพฤติกรรมในการบริโภคข่าวด้วยเช่นกัน โดยผู้บริโภคเองต้องไม่สนับสนุนส่งเสริมสื่อที่ละเมิดจริยธรรมและละเมิดแนวปฏิบัติต่าง ๆ เพราะมีฉะนั้นแล้วสื่อที่ดีก็จะมีอยู่ยากเพราะการทำธุรกิจสื่อล้วนแล้วแต่มีต้นทุนทางธุรกิจทั้งสิ้น แม้ว่าในอนาคตอันใกล้ จะมีปัญหาภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้ธุรกิจสื่อต้องต่อสู้อย่างรุนแรงทุกวิถีทางในทางธุรกิจเพื่อให้อยู่รอด แต่สิ่งหนึ่งที่สื่อต้องพึงตระหนักคือความรับผิดชอบต่อจริยธรรมของการทำหน้าที่สื่อ เพื่อรับใช้สังคมให้สมกับเกียรติยศในฐานะฐานันดรที่สี่ ■

กระจกเงา

มองอนาคตสื่อกับจริยธรรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์

ในยุคนี้ หากจะจัดให้ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ เป็น “สื่อดั้งเดิม” หรือ “สื่อเก่า” ก็คงไม่ถูกต้องนัก เพราะสื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภทนี้ ต่างก็ปรับสู่การจัดให้มี “สื่อออนไลน์” หรือ “สื่อใหม่” เสริมเพิ่มทั้งช่องทาง และ เนื้อหา เพื่อความสะดวกรวดเร็ว หลากหลาย น่าสนใจ ที่สำคัญเพื่อสร้างการมีปฏิสัมพันธ์แบบ real time กับผู้รับ ผู้ใช้สื่อ ซึ่งสามารถตรวจสอบความนิยมได้อย่างรวดเร็ว อันเป็นตัวชี้วัดที่ผู้คนคลอนทั้งความเชื่อมั่นในความเป็นวิชาชีพ ความยึดมั่นในจริยธรรม และการอ้างความน่าเชื่อถืออันพึงได้จากมวลชนหรือสังคม

อาจกล่าวได้ว่า คุณลักษณะสำคัญของความเป็นสื่อมวลชนวิชาชีพ นอกเหนือจากการมีใบอนุญาตหรือหลักฐานการประกอบกิจการตามข้อกำหนดทางกฎหมายแล้ว ก็น่าจะเป็นกระบวนการทำงานที่ให้ความสำคัญกับ ความถูกต้อง ความเที่ยงตรง จริยธรรมวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อผลประโยชน์สาธารณะ และผลกระทบต่อสังคม มากกว่าการปลุกเร้าความสนใจ เพื่อยอดความนิยม แต่ดูเหมือนว่าการสื่อสารออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์ เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลอย่างทำลายต่อความเป็น “วิชาชีพสื่อมวลชน” ดังที่มีนักวิชาชีพสื่อออนไลน์ให้ความเห็นว่า “ดูเหมือนสื่อเก่าในสื่อใหม่ที่ลงสู่สนามออนไลน์ กำลังเข้าใจผิดกับประเด็นกระแสเพื่อเรียกยอดไลค์หรือแข่งขันด้วยความเร็วจนละเลยความเป็นมืออาชีพ ทั้งที่สังคมน่าจะยังต้องการหาความหนักแน่น และข้อเท็จจริง ซึ่งไม่ว่าอดีต ปัจจุบัน และอนาคตจะเป็นเช่นนี้” (สื่อออนไลน์ ความหวัง ความฝัน ความจริงจากเว็บไซต์TCU, 29 พ.ย. 2562)

แต่ภายใต้สถานการณ์ “ความอยู่รอดของธุรกิจสื่อ” ในยุคที่กระแสออนไลน์มีอิทธิพลต่อกระแสสังคมและต่อสื่ออื่น สิ่งที่พบโดยเฉพาะในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาคือ มีความถี่มากขึ้นของเหตุการณ์ที่สื่อมวลชนถูกตั้งคำถามในเรื่อง คุณภาพ ความรับผิดชอบ และจริยธรรมวิชาชีพ จากการผลิตซ้ำ หรือ นำเสนอข่าว หรือ ขยายข่าวจากเรื่องราวที่เป็นกระแสในโลกออนไลน์ เช่น

กรณีคลิปของนักการเมืองชายและสาวนักเคลื่อนไหวทางสังคม กรณีลัลลาเบล กรณีถูกฆ่าที่นครพนม จนล่าสุด กรณีเหตุรุนแรงของการปล้นร้านทองที่ห้างสรรพสินค้าในจังหวัดลพบุรี หรือแม้แต่เหตุการณ์ที่สถานีโทรทัศน์แห่งหนึ่งนำเสนอคลิปเสียงของนักการเมือง ซึ่งต่อมามีการยอมรับว่าเป็นคลิปที่มีการตัดต่อหรือคลิปปลอม จนนำมาซึ่งการแถลงการณ์ของ 4 สมาคมวิชาชีพสื่อ ซึ่งสาระสำคัญในแถลงการณ์สะท้อนถึงความทำลายต่อสื่อมวลชน ในการทำหน้าที่ที่ยังคงศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ และ ยังคงมีบทบาทและความสำคัญต่อสังคม “...ในปัจจุบันที่เป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารออนไลน์และโซเชียลมีเดีย สื่อมวลชนต้องใช้เสรีภาพบนความรับผิดชอบมากขึ้น ต้องพร้อมให้ความเป็นธรรมกับผู้ได้รับผลกระทบจากการนำเสนอข่าวตามหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพ และพร้อมน้อมรับคำแนะนำ การวิพากษ์วิจารณ์และการถูกตรวจสอบจากสังคมที่มีความเข้มข้นมากขึ้น สื่อมวลชนยังต้องคำนึงถึงมาตรฐานวิชาชีพที่บัญญัติไว้ในข้อบังคับจริยธรรมของสภาวิชาชีพต่างๆ ทั้งที่มีอยู่เดิมและที่เพิ่มเติมตามสถานการณ์...”

หลักการ “เสรีภาพบนความรับผิดชอบ” ของสื่อมวลชน ย่อมไม่ใช่เพียงเป็นความรับผิดชอบภายใต้วิจารณ์ญาณของคนทำหน้าที่ผลิตเนื้อหา หรือของผู้บริหาร หรือผู้ประกอบการเท่านั้น แต่คือความรับผิดชอบร่วมกันในการทำหน้าที่ด้วย “มาตรฐานวิชาชีพที่บัญญัติไว้ในข้อบังคับจริยธรรม” ภายใต้การกำกับดูแลกันเอง ปัญหาสำคัญของการอ้างไว้ซึ่งจริยธรรมวิชาชีพสื่อมวลชน คือ การยอมรับกลไกการกำกับดูแลกันเอง ในขณะที่ตัวกติกาหรือสาระในจริยธรรมวิชาชีพขององค์กรวิชาชีพต่างๆ ได้มีการพัฒนาให้สอดคล้องกับภูมิทัศน์สื่อและบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในยุคที่การสื่อสารออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์ มีอิทธิพลและบทบาทสำคัญทางสังคม

นอกเหนือจากการมีข้อบังคับจริยธรรมแล้ว ทุกองค์กรวิชาชีพสื่อ ได้กำหนดกลไกและกระบวนการรับเรื่องร้องเรียน หากผู้ร้องเรียนพบ

ว่ามีสื่อที่ทำหน้าที่อย่างไม่น่าจะถูกต้อง ไม่น่าจะเหมาะสม แต่จำนวนเรื่องร้องเรียนกลับมีจำนวนไม่มาก ในอดีต มีการวิเคราะห์เหตุนี้ว่า อาจเพราะองค์กรสื่อไม่สามารถจัดการกันได้อย่างจริงจัง อย่างรวดเร็ว แต่ปัจจุบัน อาจเป็นเพราะมีพื้นที่ทางการสื่อสารออนไลน์ในการแจ้ง หรือ การวิเคราะห์ การตัดสิน ซึ่งนอกจากจะแสดงความเห็น ระบายความรู้สึกได้อย่างรวดเร็วแล้ว ก็ไม่ต้องรอผลการพิสูจน์ข้อเท็จจริงด้วย นั่นหมายถึง การทำให้สื่ออื่นๆ ต้องตัดสินใจว่าจะการสื่อสารชี้แจง หรือไม่อย่างไร แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีผลทำให้ระดับความน่าเชื่อถือในความเป็นสื่อมวลชนในภาพรวม ถูกผู้คนคลอนไปตามความถี่และระดับของการถูกตั้งข้อสงสัย คำถาม หรือ การตัดสินทางการสื่อสารออนไลน์ด้วย

แม้การสื่อสารออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์ อาจเป็นปัจจัยเหตุทำให้ยอดขาย ยอดดู ยอดจำหน่ายของสื่อ “ดั้งเดิม” ลดลง แต่อย่างไรก็ตาม สื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภท ยังคงมีบทบาทและความสำคัญ โดยเฉพาะในยามที่มีความต้องการตรวจทานข้อเท็จจริง ทั้งนี้จากผลการสำรวจการศึกษาวิจัยทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ แต่หากยังมีสื่อมวลชนที่ให้ความสำคัญกับยอดคนดู คนอ่าน เพื่อผลของรายได้จากการโฆษณาอย่างละเลยการทำหน้าที่ด้วยมาตรฐานและจริยธรรมวิชาชีพ รวมทั้งความดี้อยู่ประสิทธิภาพของกลไกการกำกับดูแลกันเอง อาจเป็นการเพิ่มเหตุที่มีผลต่ออนาคตของสื่อมวลชนไทย “ถ้าสื่อมวลชนไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน... ความสำคัญของสื่อมวลชนในฐานะเป็นยามระวังภัยให้สังคมและคอยนำเสนอความจริงและอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ภายใต้กรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ไม่เช่นนั้นแล้ว สื่อมวลชนก็คงไม่ต่างกับเพจดังทั้งหลาย รวมทั้งเว็บปราสิตที่หากินกับการพาดหัวแบบคลิกเบทหลอกหลวง (fake Click Bait) ที่เน้นแต่การนำเสนอข้อมูลข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นในประเด็นดราม่าที่อยู่ในความสนใจของประชาชนชาว Social Media เท่านั้น” (www.twitter.com/chavarong) ■

แนวปฏิบัติ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์

เรื่อง การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชน พ.ศ. ๒๕๖๒

เนื่องด้วยในสถานการณ์ปัจจุบัน สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ทั้งหนังสือพิมพ์วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และเว็บไซต์ข่าวสารต่าง ๆ ได้เข้าไปใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ทั้งในด้านการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร การนำเสนอ และการแสดงความคิดเห็น หรือการเผยแพร่การทำงานขององค์กรข่าว ซึ่งมีทั้งการใช้ประโยชน์ในระดับองค์กร ตัวบุคคล และผสมผสาน เป็นจำนวนมาก เนื่องจากสังคมออนไลน์ในสังคมไทยมีศักยภาพในการเผยแพร่ข้อมูลต่อได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว โดยอาจขาดการกลั่นกรองจากผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้เกิดข้อมูลที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อน นำไปสู่ความเข้าใจผิด ความแตกแยกในสังคม สื่อมวลชนจึงควรทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการตรวจสอบ คัดกรอง และให้คำอธิบายต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ดังนั้น จึงควรมีแนวปฏิบัติในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชนให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์

ดังนั้นจึงกำหนดให้มีแนวปฏิบัติในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชน ดังต่อไปนี้

หมวด ๑ บททั่วไป

ข้อ ๑ แนวปฏิบัตินี้ เรียกว่า แนวปฏิบัติสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ เรื่อง การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชน พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๒ แนวปฏิบัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศใช้

ข้อ ๓ เมื่อใช้แนวปฏิบัตินี้แล้ว ให้ยกเลิกแนวปฏิบัติสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เรื่อง การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชน พ.ศ. ๒๕๕๓

หมวด ๒ บทนิยาม

ข้อ ๔ ในแนวปฏิบัตินี้

“สื่อสังคมออนไลน์” (Social Media) หมายถึง ช่องทางการสื่อสารผ่านเว็บไซต์ และโปรแกรมประยุกต์บนสื่อใด ๆ ที่มีการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้ใช้งานสามารถสื่อสารเนื้อหา อาทิ twitter.com, Facebook, YouTube, weblog ต่าง ๆ, LINE, Instagram และสื่อสังคมออนไลน์ใหม่ ๆ ที่จะมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นในอนาคต

“องค์กรสื่อมวลชน” หมายถึง องค์กรสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ องค์กรสมาชิกสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย องค์กรสมาชิกสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ และองค์กรสื่ออื่น ๆ ที่ยอมรับแนวปฏิบัตินี้

“ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน” หมายถึง ผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ตามธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ประกอบการวิชาชีพข่าว ผู้ปฏิบัติงานข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ตามธรรมนูญสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ ผู้ประกอบการวิชาชีพข่าวออนไลน์ซึ่งเป็นสมาชิกสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ตามข้อบังคับสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ และผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนอื่นที่ยอมรับแนวปฏิบัตินี้

หมวด ๓ แนวปฏิบัติในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์กรสื่อมวลชน

ข้อ ๕ การใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ขององค์กรสื่อมวลชนในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารและการแสดงความคิดเห็น พึงยึดมั่นในกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย และสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์อย่างเคร่งครัด

ข้อ ๖ การนำเสนอข่าวโดยการใช้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์กรสื่อมวลชน พึงมีหลักในการอ้างอิงถึงองค์กรสื่อมวลชน ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อองค์กรสื่อมวลชนที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

(๒) รายละเอียด สัญลักษณ์ หรือชื่อย่อ ที่แสดงถึงองค์กรสื่อมวลชน

(๓) มาตรการทางเทคนิคที่ยืนยันถึงสถานะและความมีตัวตนขององค์กรสื่อมวลชน รวมถึงการประกาศต่อสาธารณชนตามช่องทางที่องค์กรมีอยู่

ข้อ ๗ การนำเสนอข้อมูลข่าวสารขององค์กรสื่อมวลชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ พึงปฏิบัติตามข้อบังคับจริยธรรม หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติขององค์กรที่กำกับดูแลตามที่ระบุไว้ในหมวดสอง และเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งต้องไม่เป็นการสร้างความเกลียดชังระหว่างคนในสังคม ไม่ยุ่งให้เกิดความรุนแรง ความแตกแยก จนอาจนำไปสู่ความขัดแย้งและเสียหายรุนแรงขึ้นในชาติ

ข้อ ๘ องค์กรสื่อมวลชนต้องให้ความเคารพและยอมรับข้อมูล ข่าวสาร หรือภาพ ที่ผลิตโดยบุคคลอื่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การคัดลอกเลียนแบบ ข้อความใด ๆ จากสื่อสังคมออนไลน์ พึงได้รับการอนุญาตจากเจ้าของข้อความนั้น ๆ ตามแต่กรณี รวมถึงมีกระบวนการเข้าถึงข้อมูลที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

ข้อ ๙ กรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร หรือรายงานข่าวในฐานะสื่อมวลชน ต้องอ้างอิงถึงแหล่งที่มาของข้อความและข่าวสารนั้นโดยรับรู้ถึงสิทธิ หรือลิขสิทธิ์ขององค์กรหรือบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลดังกล่าว และพึงมีช่องทางให้เจ้าของข้อมูลแจ้งสิทธิ

ข้อ ๑๐ ในการบริหารจัดการ และใช้งานข้อมูลจากผู้ใช้งาน ที่เรียกว่า User-generated Content (UGC) อันได้แก่ ข้อมูลจากผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ ข้อมูลจากผู้ทรงอิทธิพล (Influencer) บนโลกออนไลน์ อาทิ คลิปภาพและเสียง ภาพนิ่ง ข้อความ ประสิทธิภาพที่มีการแบ่งปันอยู่บนสื่อสังคมออนไลน์ ทุกช่องทาง ให้องค์กรสื่อมวลชนปฏิบัติ ดังนี้

(๑) พึงจัดระบบ และวิเคราะห์เนื้อหาจากสื่อสังคมออนไลน์อย่างรู้เท่าทันข้อมูล โดยตรวจสอบข้อมูลที่รับมาหลายแหล่งที่มา และหาต้นทางของข้อมูลให้เจอก่อนนำเสนอข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ พึงระวังในการตรวจสอบข่าวลวง ข่าวปลอม (Fake News) และการตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มเคลื่อนไหวหรือข้อมูลที่หวังประโยชน์บางอย่างจากสังคม พึงนำเสนอมุมมองจากทุกฝ่ายในคราวเดียวกัน เพื่อให้ลดความเป็นอคติต่อการรับข้อมูล และเคารพสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง คำนึงถึงการไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล สิทธิมนุษยชน ด้วยการเลือกใช้คำ ภาษา และรูปแบบการนำเสนอที่ไม่เป็นการเหมารวม เช่น การใช้คำเรียกที่ดุดัน หรือเหมารวมเป็นกลุ่ม การใช้คำที่กระตุ้นความรู้สึกเกลียดชังขัดแย้ง (Hate Speech)

(๒) ต้องละเว้นการใช้ข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีความรุนแรงและอนาจาร หากจำเป็นต้องนำเสนอเพื่อประโยชน์สาธารณะ ควรเลือกใช้รูปภาพ ภาพนิ่ง หรือภาพเสมือนจริง แทนการนำเสนอด้วยคลิปเพื่อลดความรุนแรง ต้องไม่วนซ้ำภาพที่ตอกย้ำความรุนแรงในการนำเสนอ ในกรณี UGC ที่เป็นการถ่ายทอดสดบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีเนื้อหาที่มีความรุนแรง องค์กรสื่อมวลชนต้องใช้วิจารณญาณคาดการณ์เหตุการณ์ว่าถ้ามีแนวโน้มในการพัฒนาไปในทางที่รุนแรงยิ่งขึ้น ต้องงดเว้นการแชร์หรือลบลิงค์ หรือนำเสนอการถ่ายทอดสดบนสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่เหมาะสมไปใช้ในการรายงานข่าว

(๓) เนื้อหาที่อาจทำให้เกิดความไม่เหมาะสมต่อการใช้ภาษา การใช้ภาษาที่ล่อแหลม สื่อความหมายในเชิงลบ ก้าวร้าว ดูหมิ่น คำไม่สุภาพ พึงนำเสนอโดยการดูเสียง หรือใช้เป็นเพียงภาพ insert ประกอบการบรรยาย และอธิบายเนื้อหาของรายงานข่าวโดยไม่ปล่อยเสียงจากเหตุการณ์จริง

ข้อ ๑๑ พึงหลีกเลี่ยงการถ่ายทอดสดบนสื่อสังคมออนไลน์ (Real Time Streaming) และการรายงานสดด้วยข้อความแบบทันทีและต่อเนื่อง (Real Time) ในกรณีที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เหตุการณ์ที่มีพฤติกรรมแสดงออกถึงความรุนแรง การฆาตกรรม และการทำอัตวินิบาตกรรม รวมถึงเนื้อหาในเชิงลบที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน ความรุนแรงในครอบครัว เหตุการณ์ที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ ข้อมูลส่วนบุคคล ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความแตกต่างและความหลากหลายด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม การแสดงออกที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง ยุยงให้ผู้อื่นเกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน การเผยแพร่ข้อความและเนื้อหาที่เป็นการโฆษณาชวนเชื่อและหลอกลวงประชาชน ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ รวมทั้งทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ และพึงระวังเหตุการณ์ที่ขัดต่อกฎหมาย หรือภาพเหตุการณ์ที่ขัดต่อจริยธรรมของสื่อมวลชน

ข้อ ๑๒ การบริหารจัดการชุมชนออนไลน์ หมายถึงการบริหารจัดการพื้นที่บนสื่อสังคม เช่น เฟซบุ๊กเพจ และ บัญชีโซเชียลมีเดียทางการขององค์กรสื่อ โดยเน้นการปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ ให้องค์กรสื่อมวลชนปฏิบัติ ดังนี้

(๑) พึงสร้างข้อตกลงในการแลกเปลี่ยนความเห็น และประกาศแนวปฏิบัติ (Community Guideline) ที่ชัดเจนเกี่ยวกับพฤติกรรมและรูปแบบเนื้อหาในการแสดงความคิดเห็นที่เป็นที่ยอมรับของชุมชนออนไลน์นั้น ๆ และผู้ดูแลเพจพึงระวัง ปฏิบัติตาม ตักเตือนให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติเพื่อสร้างมาตรฐานการปฏิสัมพันธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการรับข้อมูลข่าวสาร

(๒) พึงระวังการแสดงความคิดเห็น การกำหนดประเด็นข่าวสาร และการเลือกใช้รูปแบบการนำเสนอ ทั้งข้อความ ภาพ และคลิป ที่กระตุ้นการแลกเปลี่ยนความเห็นที่นำไปสู่ความขัดแย้ง เข้าใจผิด หรือละเมิดสิทธิส่วนบุคคล โดยผู้ดูแลเพจต้องคำนึงถึงการให้ข้อมูลที่เป็นธรรมกับทุกฝ่ายเพื่อลดอคติและส่งเสริมการยอมรับความเห็นต่างในสังคมอย่างมีเหตุผล

(๓) พึงระวังเรื่องการตรวจสอบข้อมูลการนำเสนอ หากมีการนำเสนอข้อมูลที่ผิดพลาด ต้องมีการแก้ไขข้อมูล และประกาศให้ทราบในวงกว้างถึงข้อมูลที่มีการแก้ไข เพื่อลดการกระจายข้อมูลที่ผิด

หมวด ๔ แนวปฏิบัติในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

ข้อ ๑๓ การนำเสนอข้อมูลข่าวสารต้องปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในหมวดที่ ๓ และแนวปฏิบัติขององค์กรที่สังกัด และพึงระวังในการแสดงความคิดเห็น การย่อความหรือตัดแปลงข้อความที่ทำให้บิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง จนทำให้เกิดความเข้าใจผิด หรือขัดแย้ง

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่เวลาเป็นสาระสำคัญของการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร พึงตระหนักถึงมิติของเวลาในการนำเสนอข่าวนั้น ๆ ด้วยการเสนอข้อมูลตามลำดับเวลาและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นข้อมูลล่าสุด และมีการนำเสนอที่รวมข้อมูลไว้ตามลำดับเหตุการณ์เพื่อป้องกันความเข้าใจผิดในการติดตามเหตุการณ์ และตรวจสอบข้อมูลย้อนหลังได้

ข้อ ๑๕ การส่งต่อแชร์ข้อมูล (แชร์) จากแหล่งต่าง ๆ บนสื่อสังคมออนไลน์ ผู้ประกอบวิชาชีพข่าวต้องระวังว่า การส่งต่อข้อมูลนั้นเป็นการยืนยันข้อเท็จจริง และ/หรือ การแสดงจุดยืนทางความคิด ดังนั้น ต้องเลือกส่งต่อข้อมูลที่ตรวจสอบแล้วว่ามากกว่าความคิดเห็น แต่หากมีความจำเป็นที่ต้องส่งต่อข้อมูลความคิดเห็นของบุคคลหรือกลุ่ม ต้องไม่เพิ่มความขัดแย้งหรือความเข้าใจผิด เพื่อลดการมีอคติ เลือกข้าง และเพื่อความสมดุลของข้อมูล

ข้อ ๑๖ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนต้องตระหนักว่าพื้นที่บนสื่อสังคมออนไลน์เป็น พื้นที่สาธารณะ ไม่ใช่พื้นที่ส่วนบุคคล ซึ่งข้อมูลที่มีการรายงานจะถูกบันทึกไว้และอาจมีผลทางกฎหมายได้

ข้อ ๑๗ ในการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร การนำเสนอ และการแสดงความคิดเห็น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนต้องระวังการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเด็กและสตรี ภาพอุจาด ลามก อนาจาร หวาดเสียว และรุนแรง

ข้อ ๑๘ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน พึงระมัดระวังกระบวนการหาข่าวหรือภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ ควรมีการตรวจสอบอย่างถี่ถ้วน รอบด้าน และอ้างอิงแหล่งที่มาเมื่อนำเสนอ เว้นแต่สามารถตรวจสอบและอ้างอิงจากแหล่งข่าวได้โดยตรง

ข้อ ๑๙ หากการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเกิดความผิดพลาด จนก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลหรือองค์กรอื่น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนต้องดำเนินการแก้ไขข้อความที่มีปัญหาโดยทันที พร้อมทั้งแสดงถ้อยคำขอโทษต่อบุคคลหรือองค์กรที่ได้รับความเสียหาย ทั้งนี้ ต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับความเสียหายมีโอกาสชี้แจงข้อมูลข่าวสารในด้านของตนด้วย

ปี 62 สภาฯ เดินหน้า (ต่อจากหน้า 1)

จริยธรรม ซึ่งถือเป็นแนวทางสำคัญที่สภาการหนังสือพิมพ์ ทั้งของไทย และนานาชาติ ได้ยึดเป็นหลักในการดูแลสื่อมวลชน โดยเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2562 สภาการหนังสือพิมพ์ได้จัดการแถลงข่าวผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่มีผู้แจ้งเรื่องร้องเรียนเข้ามา รวมถึงเรื่องที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ ได้หยิบยกขึ้นร้องเรียน โดยนายวีระศักดิ์ โชติวานิช รองประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และประธานคณะกรรมการจริยธรรมเปิดเผยว่า ในช่วงปี 2562 มีผู้ร้องเรียนถึงการเสนอข่าวทั้งสื่อหนังสือพิมพ์ และสื่อออนไลน์ ที่ละเมิดข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2559 และแนวปฏิบัติต่างๆ ของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ เป็นจำนวนมาก

สำหรับเรื่องร้องเรียนที่ได้พิจารณาเสร็จสิ้นแล้ว ได้แก่ 1. กรณีเว็บไซต์ไทยรัฐ พาดหัว “ทิ้งระเบิด 3 นร.เก็บมาเล่นขายของ ตุ่มสนั่น มือขาด” เนื้อข่าวมีการเปิดเผยชื่อ นามสกุล และรายละเอียดเกี่ยวกับเด็กทั้ง 3 คน รวมถึงภาพเด็ก ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และละเมิดแนวปฏิบัติสภาการหนังสือพิมพ์ เรื่อง การเสนอข่าว ความคิดเห็น และภาพเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2561

2. กรณีเว็บไซต์เดลินิวส์ เสนอข่าว หัวเรื่อง “เชอรี่ไฟลุก นักการเมืองดัง กูกักกักสาวผมบ๊อบ มีอบมีสี” โดยเนื้อหาข่าว และภาพข่าว เป็นการละเมิดข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2559 ข้อ 13 14 และ 15

3. กรณีหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ นำเสนอภาพโฆษณาเน็ตฟลิกซ์ หุ้มปกหนังสือพิมพ์ โดยมีได้ระบุข้อความว่า พื้นที่โฆษณา จนทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิดว่า เป็นหน้าข่าว ซึ่งเป็นการละเมิดข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2559 ข้อ 28

นายวีระศักดิ์ กล่าวอีกว่า นอกจากเรื่องที่มีคำวินิจฉัยตกเดือนไปแล้ว ยังมีเรื่องร้องเรียนอีกหลายเรื่องที่คณะกรรมการจริยธรรม ส่งเรื่องถึงคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนภายในองค์กรของสมาชิก เพื่อให้พิจารณาเรื่องที่ถูกร้องเรียน ซึ่งสื่อที่ถูกร้องเรียนก็ได้ยอมรับความผิดพลาด และตักเตือน แก้ไข ตามแนวทางการกำกับดูแลตนเองทางจริยธรรมของสื่อมวลชน

นอกจากนี้ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ยังได้ประกาศใช้แนวทางปฏิบัติของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ เรื่อง

การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชน พ.ศ. 2562 ด้วย (อ่านรายละเอียดแนวปฏิบัติ เรื่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชน พ.ศ. 2562 ได้ที่หน้า 8 - 9)

ขณะที่คณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้จัดเวทีมีเดียฟอรัมอีกหลายครั้ง ในประเด็นการรุกคืบของสื่อออนไลน์ จนส่งผลกระทบต่อผู้ตกเป็นข่าว รวมถึงการจัดเวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “สื่อท้องถิ่นกับการรับมือข่าวลวงและด้านมืดยุคดิจิทัล” ใน 4 ภูมิภาค ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต อุบลราชธานี เพชรบุรี และเชียงใหม่

นอกจากนี้ สภาการหนังสือพิมพ์ฯ ยังได้รับทุนจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เพื่อดำเนินโครงการจับจ้องส่องจริยธรรมสื่อ โดยเป็นการเชิญชวนนิสิตนักศึกษา และคณาจารย์ จากหลากหลายสาขา มาร่วมกันใช้เครื่องมือทางจริยธรรมของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ มาจับจ้องส่องจริยธรรมจริงในฐานะผู้อ่านข่าวจากทั้งหนังสือพิมพ์ และสื่อออนไลน์ซึ่งเป็นสมาชิกของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ โดยผลที่ได้จากการนำเสนอผลงานจะช่วยให้คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา สามารถติดตาม ตรวจสอบ การทำงานของสื่ออย่างมีระบบ นำเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และเป็นการพัฒนาความรู้เท่าทันสื่อให้กับนักศึกษาอีกทางหนึ่ง ในส่วนของนักวิชาชีพ ก็จะสามารถจับจ้องส่องจริยธรรมสื่อที่ได้ไปปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กรอบจริยธรรม เพื่อยกระดับความน่าเชื่อถือให้กับวงการสื่อ

นอกจากงานด้านการเฝ้าระวังทางด้านจริยธรรมสื่อแล้ว สภาการหนังสือพิมพ์ฯ ยังเดินหน้าส่งเสริมและพัฒนาการประกอบวิชาชีพ ในกิจการหนังสือพิมพ์ โดยคณะกรรมการฝ่ายส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อ ได้นำคณะเข้าพบผู้บริหารเครือเซ็นทรัล ผู้บริหารเครือสยามสปอร์ต และผู้บริหารเครือบางกอกโพสต์ เพื่อหารือแนวทางความร่วมมือในการพัฒนาสื่อหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความอยู่รอดของสื่อสิ่งพิมพ์ รวมถึงการก้าวสู่การเป็นสื่อออนไลน์ ของสื่อส่วนภูมิภาค

ขณะเดียวกันในปี 2562 สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ยังได้ดำเนินการสร้างเครือข่ายองค์กรวิชาชีพสื่อในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2562 ได้มีการลงนาม

ก่อตั้งเครือข่ายสภาสื่อมวลชนแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ Southeast Asian Press Councils Network หรือ SEA-P-C-Net (อ่านชื่อย่อว่า ซีพีซีเน็ต) ขึ้นหลังจากที่ได้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจกันที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2562 เพื่อให้จัดตั้งองค์กรนี้ขึ้นโดยความร่วมมือของสภาสื่อมวลชนอินโดนีเซีย สภาสื่อมวลชนเมียนมา สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติของไทย และสภาสื่อมวลชนติมอร์เลสเต

โดยผู้แทนสภาฯ ทั้ง 4 ประเทศได้ร่วมกันประชุมใหญ่ครั้งแรก (Inaugural General Assembly) ที่เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อพิจารณาร่างธรรมนูญขององค์กร พร้อมทั้งเลือกประธานคนแรกได้แก่ นายโมฮัมหมัด นูห์ ประธานสภาสื่อมวลชนอินโดนีเซีย และมีนายอู โอน ไค้ ประธานสภาสื่อมวลชนเมียนมา เป็นรองประธาน และมีประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติของไทย และประธานสภาสื่อมวลชนติมอร์เลสเตเป็นกรรมการ โดยมีสำนักเลขาธิการอยู่ที่อินโดนีเซีย (เวียนตามประธาน) นับเป็นการรวมตัวขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้องค์กรที่ 3 ต่อจาก Confederation of ASEAN Journalists (CAJ) และ Southeast Asian Press Alliance (SEAPA) ที่เพิ่งจะปิดสำนักงานเลขาธิการในกรุงเทพฯ ไปเมื่อเร็ว ๆ นี้ ■

อดีตเร่ร่อนปั้นยอดวิว (ต่อจากหน้า 1)

Dialogue (HD) ร่วมกันจัดเสวนาฟรีเดียฟอรัมครั้งที่ 10 ในหัวข้อ “จริยธรรมการสื่อสารออนไลน์ เพื่อลดการผลิตข่าวความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม” เมื่อวันที่ 19 ธ.ค.2562 ที่สมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ กล่าวว่า สภาการหนังสือพิมพ์ฯ ได้ปรับโครงสร้างการทำงานเมื่อ 3 - 4 ปีที่แล้ว โดยเน้นการทำงานเชิงรุก มีคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคสื่อเป็นแกนหลัก หยิบยกเรื่องที่ไม่ได้รับการร้องเรียนขึ้นมาพิจารณาได้เลย ซึ่งต่อไปจะพัฒนาให้มีการทำงานที่รวดเร็วขึ้น นอกจากเรื่องร้องเรียนแล้ว เรายังตระหนักถึงเรื่องภาพรวมปัญหาเชิงจริยธรรมสื่อซึ่งมีอีกหลายแง่มุม บางเรื่องไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ แม้จะครอบคลุมการทำงานข่าวของสื่อออนไลน์ อย่างไรก็ตามรัฐออนไลน์ ผู้จัดการออนไลน์ แต่ก็มีบางส่วนอย่างสถานีโทรทัศน์ออนไลน์ที่จะมีองค์กรอื่นที่กำกับดูแล อย่างน้อยก็จะมีหน่วยงานกำกับดูแลตนเอง อีกทั้งสภาการหนังสือพิมพ์ฯ ได้เห็นชอบการประกาศใช้แนวปฏิบัติ เรื่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (อ่านต่อหน้า 11)

อคติเรื้อรังบั่นยอดวิว (ต่อจากหน้า 10)

ของสื่อมวลชน พ.ศ. 2562 ที่จะเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนต่อไป โดยทางสภาวิชาชีพฯ และโทรทัศน์ไทย และสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ อยู่ระหว่างการลงมติเห็นชอบเพื่อประกาศใช้เป็นแนวปฏิบัติต่อไป

ประธานสภาการหนังสือพิมพ์ กล่าวว่า ปัญหาเรื่องการผลิตข่าวความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมนั้น เริ่มมีมากขึ้นเมื่อสื่อโซเชียลมีเดียเข้ามามีบทบาท จากเดิมการกำหนดวาระข่าวสารสื่อเป็นคนที่กำหนด แต่ตอนนี้หลายเรื่องสื่อสังคมออนไลน์เป็นคนกำหนดวาระ เมื่อมีการผลิตข่าวความรุนแรงขึ้นมา ต้องพิจารณาว่าสื่อมวลชนไปร่วมผลิตข่าวความรุนแรงกับเขาหรือเปล่า ซึ่งเราย้ำตลอดว่าเราเป็นสื่อมืออาชีพ จะทำให้สังคมสามารถแยกแยะว่าใครเป็นสื่อมืออาชีพ โดยจุดที่ผู้บริโภคจะแยกแยะได้คือ จะต้องมีการยอมรับกันในการทำงาน

ด้าน ผศ.ดร.เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ รองประธานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ นำเสนอกรณีศึกษาจากสื่อออนไลน์ โดยระบุว่า จากการศึกษากรณีศึกษาหลายกรณีทั้งเรื่องลัลลาเบล หนู่มแว่น ส.ส.หญิงในสภาฯ ดาราวิญญูณี ไปปรากฏตัวในอุบัติเหตุรถชนช่วงกลางดึก กรณีพาดหัววิพากษ์ความเปลี่ยนแปลงร่างกายของ เอิร์นกัลยากร ไปจนถึงการทำอิมเมจซีฟ กรณีลูกหั่นศพแม่ใส่ตู้เย็น ซึ่งแต่ละเรื่องนำเสนอเพื่อหวังให้คนเข้ามาดู มาไลค์ แชร์ และคงเป็นหลักฐานระดับหนึ่งว่าสื่อออนไลน์มีการผลิตข่าวความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม

ทั้งนี้ จากโพสต์ที่มีการแชร์ข้อมูลมาจากต่างประเทศมีการเปิดสอนวิชาว่าด้วยความเห็นอกเห็นใจในโรงเรียน อายุ 6 - 16 ปี ทำให้สังคมอยู่ด้วยการเห็นอกเห็นใจในโลกออนไลน์จะวิพากษ์วิจารณ์อะไรก็ขอให้อยู่ได้ด้วยความรู้สึกเห็นใจ วิพากษ์วิจารณ์อย่างไรก็ขอให้มีความรู้สึกเห็นใจ ส่วนที่จะมีเครื่องมือมาตรวจการใช้ถ้อยคำรุนแรงในออนไลน์นั้น จะเห็นว่าจากการมอนิเตอร์ข่าว เราไม่เห็นการใช้ถ้อยคำหยาบแต่เป็นคำพูดที่ฟังแล้วรู้สึกได้ถึงอารมณ์รุนแรง

ผศ.ดร.เอื้อจิต กล่าวอีกว่า เครื่องมือสำคัญที่สุดที่จะนำมาแก้ปัญหาคือความมีมนุษยธรรมสื่อหลักต้องลงไปทำเรื่องเหล่านี้ จะทำการผลิตซ้ำเพียงแค่วัยขอดวิวในโลกออนไลน์ไม่ได้ ในโลกออนไลน์เราจะเห็นด้านมืดของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี ต้องมีการควบคุมตัวเอง มีความรับผิดชอบเพราะตราบิตที่สื่อหลักยังอิงขอดวิว ผลิตซ้ำวงจรรณีก็ยังคงอยู่

ศ.ดร.ลักษณา คล้ายแก้ว ผู้อำนวยการหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต กล่าวว่า หากถามว่าคดีลัลลาเบล เกี่ยวข้อง

กับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมอย่างไร เวลาเราไปค้นหาข้อมูล จะมีลิสต์ให้เลือก กดคลิกไปดูจะเป็นคลิปเมื่อ 2 เดือนที่ผ่านมา และข่าวเพศ ดังนั้นจึงได้ข้อสรุปจากการสืบค้นไม่ว่าข่าวลัลลาเบลผ่านไป 3 เดือนกว่า แต่ความรุนแรงเชิงเพศก็ยังคงอยู่เชิงวิถีประจำวัน เราค้นหาก็ยังคงอยู่มันเป็นความรุนแรงในวิถีชีวิต ไม่ได้อยู่ในสื่อออนไลน์อย่างเดียว สืบค้นอย่างไรก็ยังมี

ทั้งนี้ ในแง่ความรุนแรงทางตรงก็จะมีการเสนอเรื่องราวผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ ส่วนความรุนแรงทางโครงสร้าง เราจะเห็นความรุนแรงทางโครงสร้างการเมือง ความขัดแย้งทางการเมือง เศรษฐกิจสังคมซ่อนอยู่ ยกตัวอย่างคลิปแม่เหยียบคอลูกข้างถนน มีการปล่อยภาพและเสียง โดยเริ่มต้นจากโซเชียลมีเดีย ขยายไปสู่ออนไลน์มีเดีย ทำให้คนที่เห็นอยากหยิบไปเสนอ พร้อมพาดหัวด้วยคำดึงดูด เช่น สุดเสีย ดูคลิป หรือกรณีทนาย เจริญปุระ ที่มีหนังสือพิมพ์ใช้พาดหัวว่าลูกทพ ที่ทั้งในเนื้อไม่มีเรื่องลูกทพ แต่พาดหัวเพื่อหวังให้คนคลิกมากขึ้น นำมาสู่รายได้

ศ.ดร.ลักษณา กล่าวว่า สื่อทีวีก็หยิบเรื่องนี้ไปนำเสนอ โดยมีการทำเบลอภาพบางๆ พร้อมไปขยายความเป็นดราม่าโดยสัมภาษณ์ แม่ ลูกคนเกี่ยวข้อง เพื่อนแม่ คนตามท้องถนนเพื่อให้คนมาสนใจ หรือบางเรื่องอย่างคดีลูกฆ่าแม่ที่สื่อทีวีทำเป็นอิมเมจซีฟ เพื่อเรตติ้ง ทั้งที่มีคำถามว่า ทำไปแล้วได้อะไร แต่ก็ทำเพื่อเรตติ้งเพราะคนดูต้องดู 15 นาทีขึ้นไปถึงจะเป็นเรตติ้ง ดังนั้นต้องมีการขยายเพื่อให้คนดูต่อเนื่อง และนำไปสู่ผลประโยชน์เชิงธุรกิจ

ส่วนนายอลงกรณ์ ปริวุฒิพงศ์ หัวหน้าโครงการศึกษาวิจัยสื่อไทยกับการเคารพและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้อยู่ในสถานการณ์เปราะบาง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า ในสังคมออนไลน์ เรากำลังว่าอยู่ในมหาสมุทรข้อมูลเราอยู่ในเจนเนอเรชั่นออนไลน์ตลอด 24 ชม. เรากลัวว่าจะไม่เชื่อมโยง ไมอินเทรนด์ เลยต้องขอส่งต่อข้อมูลโดยไม่เช็คก่อนแชร์ จะเห็นว่าโซเชียลมีเดีย มีทั้งคุณและโทษ ด้านหนึ่งก็เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนข้อมูล ไม่ใช่นำเสนอข่าวอย่างเดียว แต่ยังสามารถเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น สามารถหาหลักฐาน ชี้เบาะแส ตั้งข้อสังเกต ซึ่งถือเป็นเรื่องดีที่มีการช่วยชี้ประเด็น ดังนั้น หน้าทีนักข่าวจึงไปไกลไม่ใช่หยิบประเด็นมาโพสต์ออนไลน์ แต่ต้องมีคำตอบให้ได้ เพราะพื้นที่ออนไลน์เป็นเหมือนมหาสมุทรข้อมูล นักข่าวต้องอย่าเน้นเร็ว เน้นขายข่าว แต่ต้องวินิจฉัยประเด็นด้วย

นายอลงกรณ์ กล่าวว่า ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมส่วนหนึ่งที่เราเลือกพูดจากรุนแรง ตีตรา

ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จุดใหญ่อยู่ที่อคติว่าเขาไม่ใช่พวกเรา ไม่รู้เท่าเรา ไม่มีข้อมูลเท่าเรา 20 ปีที่ผ่านมาอคติทางการเมืองมีความรุนแรงสุดขีดจนหวังว่าเจนเนอเรชั่นใหม่ที่เกิดขึ้นจะทนอยู่ในสภาพความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ที่มากขึ้นได้อย่างไร

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหามองว่า 1. ในฐานะผู้รับสารต้องเข้าใจสื่อ ว่าการทำงานเขาแค่หยิบเฉพาะความจริงบางส่วนในโซเชียลมีเดียมา แต่ก็ต้องมีการตรวจสอบการทำงาน มีการเฝ้าระวัง 2. ต้องเห็นใจคนที่ตกเป็นข่าว เป็นผู้ถูกกระทำ ซึ่งบางครั้งยังไม่ถูกตัดสิน แต่สื่อก็ทำร้ายเขาไปแล้ว และ 3. อาจต้องรู้ใจว่ากระบวนการโซเชียลมีเดียมีความไว อาจไม่ถูกต้องเสมอไป

ด้านนายระวี ตะวันธรงค์ นายกสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ กล่าวว่า สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์มีสมาชิก 28 สื่อ ทุกคนอยู่ในนามองค์กรไม่อยู่ในนามบุคคล โดยองค์กรมีหน้าที่ดูแลทางจริยธรรม ให้เสนอข่าวตามกรอบจรรยาบรรณให้ชัดเจน ภายใต้การพัฒนาธุรกิจรูปแบบใหม่ ซึ่งสมาชิกผลิตข่าวรวมกัน 1,500 ชิ้น ต่อวัน เป็นข่าวที่มีคุณภาพไม่ต่ำกว่า 70% เราทำงานกับแพลตฟอร์มซึ่งควบคุมไม่ได้ ดังนั้นจากข่าว 55 ล้านพีดทั่วประเทศ ข่าวที่จะส่งไปถึงหน้าพีดเรา 1-2 ข่าวจะเป็นข่าวใด ยิ่งในยุคที่ใครๆ ก็เป็นนักข่าวได้ ยอดวิวของข่าวที่สูงบางครั้งก็มาจากข่าวที่เป็นสำนักข่าวจริง

อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาเรื่องที่น่ามุ่งเน้นนำเสนอข่าวโดยหวังแต่ยอดไลค์โดยไม่สนใจเรื่องอื่น ๆ นั้น ทางสมาคมกำลังหาวิธีการว่า จะสามารถมีบทลงโทษหรืออย่างไรได้หรือไม่ เราไม่ได้ตั้งรับอย่างเดียว มีการไปคุยกับแพลตฟอร์มอย่างกูเกิ้ล ยูทูบ ไปจนถึงเรื่องการปรับมาตรฐานที่ไม่ได้ดูแลแค่เพจวิวอย่างเดียว เหมือนกับเรตติ้งจากทีวี แต่อาจจะให้มีเมตริกซ์ที่วัดคุณภาพข่าวมากกว่าปริมาณด้วย

นายระวี กล่าวอีกว่า ที่ผ่านมามีตัวอย่าง เช่น การทำข่าวจับกุมฆาตกรต่อเนื่อง มีคนดูหลายแสนคน แต่ไม่กี่ชั่วโมงถัดมาทำสื่อบุเรื่องคนป่วยจิตเพศ ไปสัมภาษณ์อาจารย์หมอที่เคยคุยกับนักโทษคนนั้นด้วย มีข้อมูลจากกรมสุขภาพจิตมีคนเดียวแค่ 1,000 กว่าคน ตกเป็นเงิน 80 บาท แต่เราก็ต้องทำข่าวพวกนี้ด้วยเพื่อความเท่าเทียม

สภาการฯ เยือนเมียนมาร์ (ต่อจากหน้า 1)
สภาสื่อมวลชนเมียนมา - สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ 2019 ระหว่างวันที่ 17 – 21 พฤศจิกายน 2562 ที่ กรุงเนปิดอว์ ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีนาย U Ohn Kyaing เป็นประธานฯ โดยมีองค์กรวิชาชีพ / หน่วยงาน / บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนของเมียนมา เข้าร่วมด้วย เช่น สมาคมเจ้าของสิ่งพิมพ์และผู้พิมพ์ ผู้โฆษณาเมียนมา (Myanmar Printers & Publishers Association), Eleven Media Group, Popular Journal, สมาคมนักข่าวเมียนมา (Myanmar Journalists Association) สมาคมนักธุรกิจไทยประจำเมียนมา (Thai Business Association of Myanmar)

สำหรับรายชื่อคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ที่เดินทางไปในครั้งนี้ ประกอบด้วย 1. นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมาปาณี ประธานฯ 2. นายชาย ปถะคามินทร์ เลขาธิการ 3. นายศุภชัย ศิริกุลพิพัฒน์กรรมการ 4. นางผ่องพรรณ จงยศยิ่ง กรรมการ 5. นายวิฑิต ลินุตพงษ์ กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ 6. นางสุสดี ศิตรีวรรณา อนุกรรมการ ฝ่ายกิจการระหว่างประเทศ 7. นางสาวไอลัญญา ออมรัตนสีห์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

คณะสภาการฯ เข้าไปเยี่ยมชมรัฐสภาและหารือกับ U Zaw Min ประธานกรรมาธิการฝ่ายกฎหมาย ณ กรุงเนปิดอว์ โดยประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้อธิบายถึงสถานการณ์สื่อสิ่งพิมพ์ในประเทศไทยและการทำงานของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติให้ประธานกรรมาธิการฯ ทราบ จากนั้นเข้าเยี่ยมคารวะนาย H.E. U Aung Hla Tun รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงข่าวสารเมียนมา ซึ่งเคยเดินทางเยือนประเทศไทยตามคำเชิญของสภาการหนังสือพิมพ์ เมื่อ

เดือนสิงหาคม 2559 ในฐานะรองประธานสภาสื่อมวลชนเมียนมา

ในการเข้าพบครั้งนี้ ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้อธิบายถึงข้อดีและข้อเสียของการมีแพลตฟอร์มออนไลน์เดียว อย่างเฟซบุ๊ก และเสนอแนะให้เปิดกว้างรับแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียต่างๆ มากขึ้น ทั้งนี้ทางรัฐมนตรีฯ มีความสนใจในสื่อสาธารณะของไทยเป็นอย่างมาก โดยต้องการเรียนรู้จากไทยพีบีเอสของไทยที่เป็นองค์กรสื่อสาธารณะที่ทางเมียนมาเชื่อว่าน่าจะเป็นต้นแบบที่ดี

ต่อมา นาย U Ohn Kyaing ประธานสภาสื่อมวลชนเมียนมา (Myanmar Press Council) นำนายชวรงค์ ลิมป์ปัทมาปาณี พร้อมด้วยคณะเข้าพบปะหารือกับคณะของสมาคมเจ้าของสิ่งพิมพ์และผู้พิมพ์ผู้โฆษณาเมียนมา (Myanmar Printers & Publishers Association) ซึ่งนำโดย U Kyi Nyunt ประธานสมาคมฯ ในโอกาสที่คณะฝ่ายไทยเดินทางเยือนเมียนมาอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของสภาสื่อมวลชนเมียนมา ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนข้อมูลสื่อสองประเทศร่วมกัน โดยทางสมาคมเจ้าของสิ่งพิมพ์และผู้พิมพ์ผู้โฆษณาเมียนมาสะท้อนสถานการณ์ปัจจุบันของวงการสื่อสิ่งพิมพ์เมียนมาว่ายังขาดแคลนเรื่องเทคโนโลยี และเงินทุนในการพัฒนาเทคโนโลยีการพิมพ์

มีรายงานว่า ในการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในครั้งนี้ มีการพูดคุยเกี่ยวกับสถานการณ์สื่อมวลชนในเมียนมาว่ามีอิสระในการทำข่าวเพิ่มมากขึ้นหลังจากเมียนมามีการปฏิรูปการเมือง และมีการเลือกตั้งที่ผ่านมา ในสภาสื่อฯ นอกจากกรรมการที่มาจากสมาคมสื่อหลักๆ แล้วยังมีกรรมการที่เป็นสื่อจากสมาคมสื่อ

กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการพูดคุยเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างสภาสื่อมวลชนเมียนมาและสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติที่ผ่านมารวมทั้งงานที่จะทำร่วมกันต่อไปในอนาคตด้วย

นอกจากนี้ คณะของสภาการฯ ได้เข้าพบ นายสรศักดิ์ กิทธิโชคชัยกุล นายกสมาคมนักธุรกิจไทยประจำเมียนมา โดยได้รับทราบสถานการณ์ลงทุนทางธุรกิจในเมียนมาว่าสำหรับประเทศไทยมีการลงทุนเป็นอันดับที่ 4 ซึ่งอุปสรรคในการลงทุนในเมียนมา คือ เรื่องไฟฟ้าที่ไม่เพียงพอทำให้นักธุรกิจไม่กล้ามาลงทุนเพิ่มเติม อย่างไรก็ตามสมาคมฯ ได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือธุรกิจไทยที่ต้องการมาลงทุนในเมียนมาตลอดมาโดยประสานระหว่างภาครัฐและเอกชนของทั้งสองประเทศ

จากนั้นได้เข้าเยี่ยมคารวะนางกนกวรรณ เพ็งสุวรรณ อัครราชทูตไทย ประจำกรุงย่างกุ้ง โดยได้รับทราบว่าขณะนี้ไทยและเมียนมามีความสัมพันธ์กันดีมาก โดยทางเมียนมาต้องการให้ไทยมาลงทุนเพิ่มมากขึ้น แต่ก็มีอุปสรรคด้านความร่วมมือ เช่น เรื่องไฟฟ้าที่ไม่เพียงพอ ทางสถานเอกอัครราชทูตไทยมีความกังวลเรื่องการเสนอข่าวแรงงานของสื่อในเมียนมา เนื่องจากสื่อมีการนำเสนอข่าวว่าแรงงานถูกจับและส่งกลับสม่ำเสมอ ทำให้ประชาชนอาจเกิดความเข้าใจผิดว่าทางไทยไม่ให้การดูแลเท่าที่ควร

หลังจากคณะของสภาการฯ ได้เยี่ยมคารวะ นาย H.E. U Aung Hla Tun รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงข่าวสารเมียนมา ก็ได้ใช้เวลาที่เหลือวันสุดท้าย ของการเยือนเมียนมา ออกเดินทางไปเที่ยวชมกรุงเนปิดอว์ และเดินทางถึงสนามบินนานาชาติ เนปิดอว์ เพื่อเดินทางกลับประเทศไทย เมื่อเวลา 20.00 น. ของวันที่ 21 พ.ย. 2562 โดยสวัสดิภาพ ■

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เป็นองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองอย่างเป็นอิสระ เพื่อนำเสนอข่าวสารด้วยความรับผิดชอบบนพื้นฐานของจริยธรรม สนับสนุนการใช้สื่อหนังสือพิมพ์เพื่อการรับรู้ข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็นของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พบเห็นการละเมิดร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ www.presscouncil.or.th หรือ สแกน QR CODE

